

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 480

van **CARMEN RYHEUL**

datum: 16 maart 2023

aan **JO BROUNS**

VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Verhoging werkzaamheidsgraad - Initiatieven

Om de werkzaamheidsgraad aan het einde van deze legislatuur tot 80 procent te verhogen, zal het cruciaal zijn om ondervertegenwoordigde groepen naar de arbeidsmarkt toe te leiden. Het rapport 'Kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt' van Steunpunt Werk beschrijft welke groepen, naargelang van geslacht, opleidingsniveau, leeftijd of afkomst ondervertegenwoordigd zijn op de arbeidsmarkt.

1. Heeft de minister er zicht op hoeveel personen uit de beschreven kwetsbare groepen (kortgeschoolden, niet-EU-allochtonen, personen met een handicap, NEET-jongeren en 58-plussers) in de periode van 2019 tot en met 2022 in Vlaanderen werden toegeleid naar een opleiding? Graag een overzicht per toegeleide opleiding en volgende kenmerken van de participanten:
 - a) geslacht;
 - b) geboorteland;
 - c) leeftijd;
 - d) locatie (stad en deelgemeenten).
2. Heeft de minister er zicht op hoeveel personen uit de beschreven kwetsbare groepen (kortgeschoolden, niet-EU-allochtonen, personen met een handicap, NEET-jongeren en 58-plussers) in de periode van 2019 tot en met 2022 in Vlaanderen werden toegeleid naar betaalde arbeid? Graag een overzicht per toegeleide sector en volgende kenmerken van de participanten:
 - a) geslacht;
 - b) geboorteland;
 - c) leeftijd;
 - d) locatie (stad en deelgemeenten).
3. Hoe evalueert de minister deze cijfers?
4. Welke initiatieven zal de minister nog nemen om de werkzaamheidsgraad in Vlaanderen op te krikken?

ANTWOORD

op vraag nr. 480 van 16 maart 2023

van **CARMEN RYHEUL**

1. In de tabellen (in bijlage 1) de aantallen cursisten met gestarte opleidingen voor de gevraagde groepen. 'Niet-EU-allochtonen' is een term die VDAB niet gebruikt, wel 'personen met migratie-achtergrond'. NEET-jongeren zijn jongeren die geen opleiding/training volgen en ook niet aan het werk zijn. Jongeren die een opleiding bij VDAB volgen, zijn bijgevolg geen NEET-jongeren volgens de Europese definitie en kunnen niet weergegeven worden in dit overzicht. Daarnaast gaat het om de personen met een arbeidshandicap en over de 55-plussers, niet over 58-plussers vermits VDAB de leeftijd per 5 jaar indeelt. Voor het jaar 2022 zijn het aantallen tot en met de maand november.
 - a) geslacht
 - b) geboorteland
 - c) leeftijd: ingedeeld per 5 jaar
 - d) locatie: per provincie
2. In de tabellen (in bijlage 2) de aantallen werkzoekenden die uitstroomden naar werk. Ook hier gaat het om personen met een migratieachtergrond, om personen met een arbeidshandicap en over 55-plussers. Gezien we de NEET-jongeren niet apart kunnen selecteren, hebben we hierover geen aparte cijfers. De uitstroom naar werk kan niet per sector worden weergegeven.
 - a) geslacht
 - b) geboorteland
 - c) leeftijd: per 5 jaar
 - d) locatie: per provincie
3. De rode draad in de dienstverlening aan klanten van VDAB is maatwerk: de inschatting van de afstand tot de arbeidsmarkt is het startpunt van elk traject naar werk. Klanten met een (relatief) korte afstand tot de arbeidsmarkt worden zelf aan het stuur van hun loopbaan gezet. Ze krijgen tips en opdrachten mee die hen helpen bij hun zoektocht naar een duurzame job. En in geval ze vragen hebben, is de VDAB-bemiddelaar nooit ver weg. Klanten met een grote tot zeer grote afstand tot de arbeidsmarkt worden intensief opgevolgd door VDAB of haar partners. Ze krijgen competentieversterking, worden intensief bemiddeld en begeleid, en ondersteund in het sollicitatieproces. Voor kwetsbare klanten is het belangrijk om een aantal tussentijdse stappen te bepalen die het traject behapbaar maken, maar wel zicht geven op tewerkstelling op termijn in REC (Regulier Economisch Circuit) of SEC (Sociaal Economisch Circuit) . Kwetsbare werkzoekenden doen er daarom vaak langer over vooraleer ze komen tot duurzame tewerkstelling. Om een inclusieve arbeidsmarktparticipatie te bevorderen, is het belangrijk dat er voldoende inspanningen blijven geleverd worden om deze klanten te bemiddelen naar werk.
4. Al mijn initiatieven als minister van Werk en Sociale economie in de doelstelling om de werkzaamheidsgraad te verhogen. Een exhaustieve opsomming van al deze initiatieven lukt niet binnen het bestek van deze parlementaire vraag. Ik verwijs naar de Beleids- en begrotingstoelichting Werk en Sociale Economie (2022-2023) en naar

de diverse vragen die wekelijks in de parlementaire commissie ECO-WERK aan bod komen.

Om de werkzaamheidsgraad te verhogen zetten we in op drie grote bewegingen. Ten eerste willen we burgers die werken aan het werk houden en kansen geven om een loopbaan te ontwikkelen die aansluit bij hun waarden, interesses en competenties. Ten tweede willen we burgers die werk zoeken ondersteunen bij hun zoektocht naar werk dat past in zo'n loopbaan. Ten derde zetten we in op burgers die niet werken en niet op zoek zijn naar werk. Hen willen we overtuigen om werk te overwegen en ondersteunen bij het bedwingen van mogelijke drempels naar werk.

- a) Om burgers aan het werk te houden verwijs ik naar mijn inspanningen rond werkbaar werk, zoals de werkbaarheidscheques die ik verlengde voor 2023, de fitbonus is een gratis welzijnstraject dat ik kmo's en zelfstandigen aanbied en preventieve acties i.k.v. de verlenging van de sectorconvenants.

Ik voorzie ook jobcoaching op de werkvloer om werkgevers te ondersteunen bij het inwerken van nieuwe medewerkers. Ook vermeldenswaard is de competentiecheck. Werknemers kunnen daar digitaal checken of hun competenties nog up to date zijn voor de arbeidsmarkt. Daarnaast blijven we loopbaanbegeleiding voor werknemers aanbieden.

Via 'werkschakelpunten' zullen werknemers geadviseerd worden bij hun overgang van de ene werkgever naar de andere zonder een tussenpauze in de werkloosheid.

- b) VDAB blijft uiteraard inzetten op het ondersteunen van burgers die werk zoeken. Het is belangrijk daarbij te vermelden dat in de bestanden van VDAB steeds minder burgers met een werkloosheidsuitkering voorkomen. VDAB bemiddelt en begeleidt meer en meer 'voormalig niet-beroepsactieve burgers'. Vrij ingeschreven werkzoekenden, werkzoekenden met een riziv-uitkering en leefloongerechtigde werkzoekenden maken vandaag 40% uit van de werkzoekenden zonder werk ingeschreven bij VDAB.

Met elke procentpunt dat we dichterbij komen bij de beoogde werkzaamheidsgraad van 80% wordt het moeilijker.

Door de krapte op de arbeidsmarkt gaat VDAB steeds meer aan de slag met werkzoekenden met kwetsbare profielen en grote(re) afstand tot de arbeidsmarkt. Vaak worden die ook nog eens geconfronteerd met vooroordelen van werkgevers (ouderen, mensen met beperkingen, mensen met migratieachtergrond, mensen zonder recente werkervaring). Bovendien kan VDAB voor deze nieuwe werkzoekenden geen beroep doen op het verplichtend kader dat wel geldt voor uitkeringsgerechtigde werkzoekenden. VDAB is vandaag dan ook volop bezig met de aanpassing van haar processen en haar methodieken.

Belangrijk is ook dat VDAB hier niet alleen aan zet is.

- VDAB doet beroep op gespecialiseerde partners voor een deel van haar opdracht - voornamelijk rond gespecialiseerde of intensifiërende dienstverlening. VDAB onderzoekt innovatieve aanpakken voor deze dienstverlening zoals via vouchers.
- VDAB deelt haar eindverantwoordelijkheid voor de bemiddeling en begeleiding naar werk met de OCMW's wat de leefloongerechtigde werkzoekenden betreft. Momenteel worden nieuwe afspraken gemaakt tussen OCMW's en VDAB over de werkverdeling in navolging van lopende debatten rond verplichte inschrijving, een lopend VIONA onderzoek en de werkgelegenheidsconferentie "Samen en lokaal voor werk".

- Daarnaast deelt VDAB de activeringsbevoegdheid van arbeidsongeschikt erkende burgers met ziekenfondsen en RIZIV die bevoegd zijn voor hun socio-professionele re-integratie. Merk hierbij op dat de activering van arbeidsongeschikt erkende burgers steeds op vrijwillige basis plaatsvindt.

Als nieuwe maatregelen om werkzoekenden te activeren noem ik hier onder meer de versnelde uitvoering van de contactstrategie. Daarnaast krijgen werkgevers die werkzoekenden aanwerven zonder recente en duurzame werkervaring (werkzoekenden die de laatste twee jaar weinig of niet gewerkt hebben) vanaf 1 oktober een RSZ-vermindering (die de weinig gebruikte AWI-premie zal vervangen).

Om werkzoekenden met arbeidsbeperkingen niet alleen binnen de sociale economie maar ook op de reguliere arbeidsmarkt aan de slag te krijgen (en te houden) heb ik individueel maatwerk voorzien. Het doel van individueel maatwerk is te zorgen dat personen met een arbeidsbeperking of gezondheidsuitdaging voldoende ondersteuning krijgen om te functioneren op de reguliere werkvloer. Individueel maatwerk compenseert de eventuele extra kosten, begeleiding op de werkvloer en lagere productiviteit die de arbeidsbeperking met zich meebrengt.

Om werkzoekende burgers voluit te kunnen ondersteunen, zet ik ook in op het sensibiliseren van werkgevers. Vanuit VDAB wordt een vernieuwde werkgeversbenadering uitgerold. Daarnaast wordt met de ESF oproep 500, inclusieve ondernemingen, ingezet op het bijdragen aan een inclusieve werkcultuur.

- c) Ten slotte nemen we initiatieven om burgers die (nog) niet willen en kunnen werken warm te maken voor de arbeidsmarkt.

Zo hebben we het initiatief genomen om burgers die nog niet ingeschreven zijn als werkzoekende en meer dan twee jaar niet actief waren op de arbeidsmarkt, loopbaancheques aan te bieden. Hiermee onderzoeken we hoe niet-beroepsactieve burgers gevonden kunnen worden en of zij nood hebben aan deze dienstverlening. Daarnaast komt er een knelpuntpremie voor werkzoekenden die geen werkloosheidsuitkeringen of leefloon ontvangen. Op die manier bieden we deze groep ook kansen om zich om te scholen.

Ik verwijs ook naar het initiatief om leefloongerechtigde burgers op beroepsactieve leeftijd verplicht in te schrijven als werkzoekende (mits er geen redenen zijn die werk onmogelijk maken). Ik verwijs verder nog naar de raamovereenkomst tussen RIZIV, ziekenfondsen en VDAB. Sinds maart van dit jaar piloteren we met routing C, waarbij arbeidsongeschikt erkende burgers die langer dan een jaar ziek zijn en kenbaar maken stappen richting werk te willen rechtstreeks dienstverlening van VDAB kunnen genieten.

Ook voor het bereik van jongeren zijn er belangrijke initiatieven, zoals transitietrajecten voor schoolgaande jongeren en de datakoppeling. De ESF-transitietrajecten worden door Europa WSE en DOV (departement onderwijs en vorming) gefinancierd en richten zich op jongeren uit de 2de en 3de graad TSO,BSO en DBSO met een risico op vroegtijdige schooluitval of jongeren die ongekwalificeerd dreigen uit te stromen.

Naast de ESF-transitietrajecten zijn er de reguliere GTB-transitietrajecten die VDAB financiert en waarbij GTB ondersteuning biedt bij de overstap van school naar de arbeidsmarkt voor jongeren met een vermoeden van een arbeidsbeperking uit het hele onderwijsnet vanaf het laatste half jaar van de schoolloopbaan.

Verder heeft VDAB sinds 2017 een datakoppeling met onderwijs met als doelstelling om ongekwalificeerde schoolverlaters die niet gekend zijn bij VDAB en niet aan het werk zijn of een andere opleiding starten, te kunnen identificeren en contacteren.

Voor de meest kwetsbare jongeren zijn er bij VDAB binnen de cluster Intensieve Dienstverlening een 60-tal bemiddelaars met een rol als jongerenconsulent. Ze vormen een laagdrempelige toegangspoort tot het aanbod van VDAB en zetten in op het uitbouwen van een sterk lokaal verankerd netwerk met actoren uit onderwijs, jeugdwerk- en welzijn. Het is immers belangrijk dat de werking van de jongerenconsulent gekend is bij de actoren en partners uit onderwijs, jeugdwerk- en welzijn in functie van een warme overdracht naar de dienstverlening van VDAB.

Tot slot speelt de ESF-oproep Lokale partnerschappen voor jongeren (510, 528, 542) op een flexibele manier in op de hulpvragen van jongeren op meerdere levensdomeinen. Hiervoor worden in heel Vlaanderen bottom-up initiatieven gestimuleerd die partnerschappen op lokaal niveau tot stand brengen en (kwetsbare) jongeren begeleiden en ondersteunen waar nodig. De oproep richt zich op jongeren tot 30 jaar en is zo opgesteld dat een zeer diverse groep jongeren toegeleid en begeleid kan worden.

Ook wil ik 'Capacity Building' nog vermelden. Capacity Building vormt de voorbereiding voor nieuwe projecten lokale partnerschappen vanaf begin 2024 om samen met dienstverleners aan de slag te gaan om de meest kwetsbare groepen met een complexe problematiek te helpen, vanuit een relevante lokale schaal, in heel Vlaanderen.

Tot slot, zet VDAB midden april in op het sensibiliseren van alle Vlaamse burgers dat ook zij over competenties beschikken die gevraagd zijn op de arbeidsmarkt. De communicatiecampagne van VDAB "WOW, wat jij allemaal kan" tracht burgers die op dit moment niet werken en geen werk zoeken te stimuleren stappen richting werk te initiëren.

BIJLAGEN

1. [Aantal cursisten met gestarte opleidingen](#)
2. [Aantal werkzoekenden die uitstroomden naar werk](#)